

Εισαγωγή

Το Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας με συνολική έκταση 840 εκταρίων κηρύχθηκε οριστικά σαν τέτοιο το 1990. Το πάρκο βρίσκεται στα νότια σύνορα της Λευκωσίας και περιβάλλεται στα βόρεια από το προάστιο Αγλαντζιά, στα δυτικά από το Στρόβολο, στα νοτιοδυτικά από τα Λατσία και στα νοτιοανατολικά από την κοινότητα Γερίου.

Εκτός από τον πρωταρχικό του ρόλο σαν χώρου/πνεύμονα πρασίνου, το πάρκο προσφέρει και άλλες παρεμφερείς λειτουργίες όπως η αναψυχή, η αισθητική, η σωματική άθληση, η περιβαλλοντική εκπαίδευση/επιμόρφωση και τέλος η προσέλκυση τουρισμού στην πρωτεύουσα.



Σημείο θέας

Ιστορικό

Η περιοχή Αθαλάσσας παλαιότερα ήταν ένας άγονος, γυμνότοπος με ελάχιστα ίχνη θαμνώδους βλάστησης.

Δασωτικές εργασίες χρονολογούνται από το 1904. Το 1926 αναφέρεται η ίδρυση δασικού φυτωρίου που φαίνεται ότι έπαιξε σημαντικό ρόλο στις δασωτικές προσπάθειες. Το 1940 το δάσος Αθαλάσσας έκτασης 863 εκταρίων κηρύχθηκε σε κύριο κρατικό δάσος. Έκτοτε υπήρξε αντικείμενο ενδιαφέροντος και από άλλες υπηρεσίες και μια μεγάλη έκτασή του δόθηκε για χρήση στις υπηρεσίες αυτές. Μεγάλη πίεση για χρήση μέρους της έκτασής του εξασκήθηκε και από τον ιδιωτικό τομέα για άλλου είδους χρήσεις όπως κατασκευή ιπποδρόμου, Ιατρικού Κέντρου, Πανεπιστημίου κλπ.

Κλίμα

Το κλίμα της περιοχής είναι τυπικό ημίξηρο μεσογειακό. Η μέση ετήσια βροχόπτωση είναι γύρω στα 308 χιλιοστά. Οι ψυχρότεροι μήνες είναι ο Γεννάρης και Φεβράρης με μέσες ελάχιστες ημερήσιες θερμοκρασίες 29°C και 35°C αντίστοιχα. Οι πιο θερμοί μήνες είναι ο Ιούλης και ο Αύγουστος με μέσες μέγιστες ημερήσιες θερμοκρασίες 35.5 °C και 35.1 °C.

Τοπογραφία - Γεωλογία - Έδαφος

Το ανάγλυφο της περιοχής είναι σχετικά ομαλό με μερικά κοιλώματα και πλαγιές με ελαφρές κλίσεις που καταλήγουν σε σχετικά επίπεδες εξάρσεις – οροπέδια.

Ο κυριότερος γεωλογικός σχηματισμός της περιοχής είναι ο βιοκλαστικός ασβεστολιθικός ψαμμίτης (πουρόπετρα). Επίσης, παρατηρείται μίγμα συμπαγούς αργίλλου με μούθη είτε με συμπαγή άργιλο, μούθη και χαλίκια.

Τα εδάφη διαχωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: α) ξέβαθα κόκκινα ασβεστούχα εδάφη και σπασμένες καυκάλλες, β) ασβεστούχα εδάφη με σπασμένες μάργες και γ) αλλουβιακές αποθέσεις.

Νερό

Η περιοχή είναι γενικά φτωχή σε υπόγεια νερά και όπου αυτά υπάρχουν είναι γενικά υφάλμυρα. Επιφανειακά όπου υπάρχουν (φράγματα Αγίου Γεωργίου και Αθαλάσσας) ευνοούν την ανάπτυξη πρασίνου, αλλά είναι και πόλος έλξης για τον άνθρωπο, για ζώα, πουλιά, αμφίβια, ερπετά, έντομα, θηλαστικά κλπ.

Βλάστηση

Η μόνη φυσική φυτοκοινωνία που υπάρχει στην περιοχή είναι αυτή του Φράκτη με κύρια είδη τα *Tamarix spp.* (είδη μερικού), *Arundo donax* (καλάμια), *Juncus spp.* (σκληνίτζια), *Rumex dentatus* (λάπαθο) και άλλη υγρόφιλη βλάστηση.

Στην υπόλοιπη έκταση, η βλάστηση έχει διαταραχθεί από τις δασωτικές εργασίες. Κυρίαρχα είδη είναι διάφορα φρύγανα όπως τα *Convolvulus oleifolius var deserti* (περιπλοκάδι), *Helianthemum spp.* (ηλιάνθεμα), *Thymus capitatus* (θυμάρι), *Cistus creticus* (ξισταριές), ο θάμνος *Zizyphus lotus* (παλλούρα, κονναρκά) και το χαμηλό δέντρο *Grataegus azarolus* (κιτρινομοσφιλιά).

Από τη δενδρώδη βλάστηση διακρίνονται από τα πεύκα η *Pinus pinea* (ήμερη πεύκη), η *P. halepensis* (χαλέπιος πεύκη) και η *P. brutia* (τραχεία πεύκη). Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ειδών πάνω από 50 είδη ευκαλύπτων που οι περισσότεροι είναι φυτεμένοι σε πειραματικές επιφάνειες.

Υπάρχουν επίσης κυπαρίσσια (*Cupressus sempervirens*), ακακίες, καζουαρίνες, μέρικοι κλπ.

Χλωρίδα

Η χλωρίδα της περιοχής είναι πολύ διαταραγμένη από τις εκτεταμένες δασωτικές και καλλιεργητικές εργασίες που έγιναν, με εξαίρεση μικρά διάκενα.

Σ' ένα σχεδόν εξ ολοκλήρου ανθρωποποίητο περιβάλλον καταγράφηκαν πάνω από 500 δενδρώδη, θαμνώδη και

πωώδη φυτά. Τα περισσότερα δενδρώδη είδη δεν αυτοφύονται στην περιοχή, αλλά έχουν φυτευθεί και πολλά είναι ξενικά. Τα πωώδη και θαμνώδη είδη περιλαμβάνουν 10 ενδημικά είδη όπως πιο κάτω:

Allium curani ssp. cyprium Άλλιον το Κουπάνειον υποείδος το Κύπριο, *Anthemis tricolor* Ανθεμής η τρίχρωμη, *Asperula cypria* Ασπερούλα η Κυπρία, *Astragalus cyprius* Αστράγαλος ο Κύπριος, *Bupleurum sintenisii* Βούπλευρο το συντενίσειο, *Carlina involucrata ssp. cypria* Καρλίνα η περιβληματοφόρος υποείδος η κυπριακή, *Dianthus strictus var. troodi* Δυάνθος ο σφικτός ποικιλία Τροόδου, *Onobrychis venosa* Οβρυχίς φλειβώδης, *Onopordum cyprium* γαϊδουράγκαθον το Κύπριο, *Onosma fruticosum* Όνοσμα το θαμνώδες.

Στη χλωρίδα του Πάρκου περιλαμβάνονται επίσης είδη που παρουσιάζουν ιδιαίτερο αισθητικό και βοτανικό ενδιαφέρον, όπως τα είδη: *Orchis spp.* είδη ορχιδέας, *Ophrys spp.* είδη οφρύς, *Ephedra fragilis* Εφέδρα η εύθραυστη, *Convolvulus oleifolius* Περιπλοκάδι, *Ranunculus asiaticus* Βατράχιο το Ασιατικό, *Anemone coronaria* Ανεμώνη η στεφανωτή, *Cynadriis sisyrinchium* Ίριδα κλπ.

Πανίδα

Η πανίδα χαρακτηρίζεται γενικά από μια μεγάλη ποικιλία υδρόβιων πουλιών κυρίως μεταναστευτικών που αποδίδεται κυρίως στην ύπαρξη των δύο φρακτών. Μερικά χρησιμοποιούν τους φράκτες για να διαχειμάσουν ενώ τα περισσότερα σταθμεύουν εδώ κατά τις περιόδους των μεταναστεύσεων. Εκτός από τα μεταναστευτικά υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός που μένουν μόνιμα στον τόπο μας. Καταγράφηκαν 173 είδη πουλιών, 7 θηλαστικά, 6 ερπετά και 1 αμφίβιο και διάφορα είδη πεταλούδων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι πολλά από τα είδη που καταγράφηκαν δυνατό να μην υπάρχουν σήμερα στην περιοχή λόγω της χρόνιας αποξήρανσης του Φράκτη Αθαλάσσας, της αλλαγής στη σύνθεση και μορφή του δάσους και της αστικοποίησης της περιοχής γύρω από το δάσος.

Γενικοί Σκοποί και Στόχοι

Οι γενικοί σκοποί και στόχοι είναι:

- Μεγιστοποίηση της λειτουργίας του Πάρκου σαν πνεύμονα πρασίνου.
- Ικανοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό αισθητικών

αναψυχικών και αναγκών άθλησης για ψυχοσωματική υγεία χωρίς αυτά να αποβαίνουν σε βάρος του πρώτου σκοπού.

- Περιβαλλοντική εκπαίδευση και επιμόρφωση, επιστημονική μελέτη και έρευνα.
- Μελέτη και εφαρμογή κατάλληλης διαχείρισης της βλάστησης έτσι που να εξυπηρετεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό σαν πνεύμονας πρασίνου.
- Προσφορά για άνεση και αναψυχή του κοινού για όλες τις ηλικίες και ιδιαίτερα τα παιδιά με την κατασκευή κατάλληλων έργων υποδομής.
- Ειδική μέριμνα έχει ληφθεί και για επισκέπτες με σωματική αναπηρία.
- Αξιοποίηση και βελτίωση αξιόλογων στοιχείων του Πάρκου, (υδατοφράκτες, δασοβοτανικός κήπος κλπ.) για εκπαίδευση, επιστημονική μελέτη και περιβαλλοντική επιμόρφωση.
- Προστασία, διατήρηση και περιθαλψη στοιχείων της χλωρίδας και πανίδας.

Διευκολύνσεις

Η μελέτη για το σχέδιο ανάπτυξης του Εθνικού Δασικού Πάρκου ολοκληρώθηκε το 1990 και η υλοποίηση του άρχισε να εφαρμόζεται από το 1991. Έχουν ήδη συμπληρωθεί τα βασικά έργα που προβλέπονται στο σχέδιο όπως είναι η κατασκευή εκδρομικών χώρων, δρόμοι, ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, μονοπάτι και γήπεδα άθλησης, μονοπάτι περιπάτου για σκύλους, χώροι στάθμευσης, παιδικές χαρές, έργα προστασίας και ανάπτυξης της χλωρίδας και πανίδας, δασοβοτανικός κήπος, παρατηρητήριο πουλιών στο φράγμα Αθαλάσσας κ.ά.

α) Πάρκο Αγίου Γεωργίου

Το έργο αυτό είναι το πρώτο που έχει υλοποιηθεί μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης του Εθνικού Δασικού Πάρκου Αθαλάσσας. Είναι έκτασης 10,5 εκταρίων περίπου και για την ανάπτυξή του ετοιμάστηκε μελέτη από το Τμήμα Δασών σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, το Φιλοδασικό Σύνδεσμο και το Δήμο Αγλαντζιάς. Περιλαμβάνει έργα όπως μικρό εκδρομικό χώρο, περίπτερο, παιδική χαρά, χώρους αθλοπαιδιών, εγκατάσταση συστημάτων ύδρευσης και άρδευσης, διευκολύνσεις για τους περιπατητές, μονοπάτι περιπάτου, τοπιοτέχνηση και βελτίωση του μικρού φράγματος που δίδει μια ειδυλλιακή όψη στο τοπίο της περιοχής.



Λίμνη Αγίου Γεωργίου

β) Πάρκο των Εθνών

Έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί σε έκταση 3 εκταρίων. Σκοπός του είναι η προαγωγή και σύσφιξη των σχέσεων της Κύπρου με άλλες χώρες με τη φύτευση δέντρων από επίσημους επισκέπτες (Αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων ή αντιπροσώπων αυτών) σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους. Τα φυτά και τα δέντρα που φυτεύονται, προέρχονται από την κυπριακή χλωρίδα ή από τη χλωρίδα της χώρας του συγκεκριμένου επισκέπτη, εφόσον αυτά είναι παρόμοιας κλιματεδαφικής ζώνης. Για κάθε φυτό τοποθετείται ανάλογη πινακίδα που δίνει διάφορες πληροφορίες.

γ) Εκδρομικός Χώρος Νοτιοδυτικής Εισόδου

Ο χώρος αυτός βρίσκεται στη νοτιοδυτική πλευρά του Εθνικού Δασικού Πάρκου και συνορεύει με τα Λατσία. Η έκταση του ευρύτερου χώρου ανέρχεται σε 10 εκτάρια περίπου. Είναι χώρος μόνο για έτοιμο γεύμα δυναμικότητας 400 περίπου ατόμων με δυνατότητα αύξησης σε 1.000 άτομα. Περιέχει περίπτερο, τραπέζια, αποχωρητήρια, βρύσες, υπόστεγα με τραπέζια, αθλοπαιδιές με γήπεδα πετόσφαιρας και καλαθόσφαιρας με τρία καλάθια, μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, παγκάκια, λαβύρινθο με δαιδαλώδεις διαδρόμους με κατάλληλα φρακτικά φυτά για χρήση από τα παιδιά, αρκετά μεγάλη παιδική χαρά, διευκολύνσεις για ανάπηρους κλπ.



Παιδική χαρά

δ) Δασοβοτανικός Κήπος

Ο δασοβοτανικός κήπος καταλαμβάνει έκταση 4,5 εκταρίων περίπου. Ο σχεδιασμός και εγκατάσταση του έγινε σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε το 1964 και εγκαταστάθηκαν 180 δασικά είδη, υποείδη, ποικιλίες και υβρίδια που εκπροσωπούν 130 γένη. Για την εγκατάσταση χρησιμοποιήθηκαν κυρίως ξενικά δενδρώδη και θαμνώδη είδη. Η δεύτερη φάση ξεκίνησε το 1994 και προβλέπει την εγκατάσταση 290 ειδών που εκπροσωπούν 167 γένη. Περιλαμβάνει δέντρα, θάμνους, ημίθαμνους και πύες που προέρχονται κυρίως από την κυπριακή χλωρίδα.

Ο δασοβοτανικός κήπος αποτελεί μια ζωντανή φυτολογική συλλογή του τόπου μας που έχει ως στόχο τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού φυτικών ειδών σε μικρή έκταση. Έτσι είναι εύκολη η εκπαίδευση και επιμόρφωση του κοινού, οργανωμένων συνόλων και ερευνητών σε θέματα χλωρίδας. Επίσης, αποτελεί μέσο προ-

στασίας των γενετικών πόρων για τα είδη που φιλοξενούνται μέσα στον κήπο και παράλληλα προσφέρεται και για συλλογή και χρήση αναπαραγωγικού υλικού.

ε) Ασφαλτόδρομοι, Ποδηλατόδρομοι, Πεζόδρομοι



Ποδηλατόδρομος - πεζόδρομος

Για τη διακίνηση του κοινού εντός του Πάρκου έχουν κατασκευαστεί 6 χιλιόμετρα ασφαλτόδρομοι, 16 χιλιόμετρα ποδηλατόδρομοι και 18 χιλιόμετρα πεζόδρομοι. Επίσης υπάρχουν αρκετά χιλιόμετρα διαχειριστικών δρόμων.

στ) Μονοπάτι περιπάτου για σκύλους

Για το σκοπό αυτό έχει κατασκευαστεί μονοπάτι μήκους 1,7 χιλιομέτρων. Βρίσκεται στην περιοχή Άρωνας και έχει προσπέλαση από τον κύριο δρόμο Αγλαντζιάς - Γερίου.

ζ) Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

Η κατασκευή του βρίσκεται σήμερα στο τελικό στάδιο. Για τη στέγαση του έχουν αναπαλαιωθεί παλιά κτίρια που βρίσκονται απέναντι από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Θα περιλαμβάνει χώρους διαλέξεων και προβολών, χώρους και μέσα ερμηνείας και αναπαραστάσεις φυσικών στοιχείων/διεργασιών, μουσικά εκθέματα, εργαστήριο πρακτικής εξάσκησης, χώρους για Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και διάφορους άλλους βοηθητικούς χώρους.

Διοίκηση - Διαχείριση

Το Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσης βρίσκεται κάτω από τη διοίκηση και διαχείριση του Τμήματος Δασών και υπάγεται στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου.



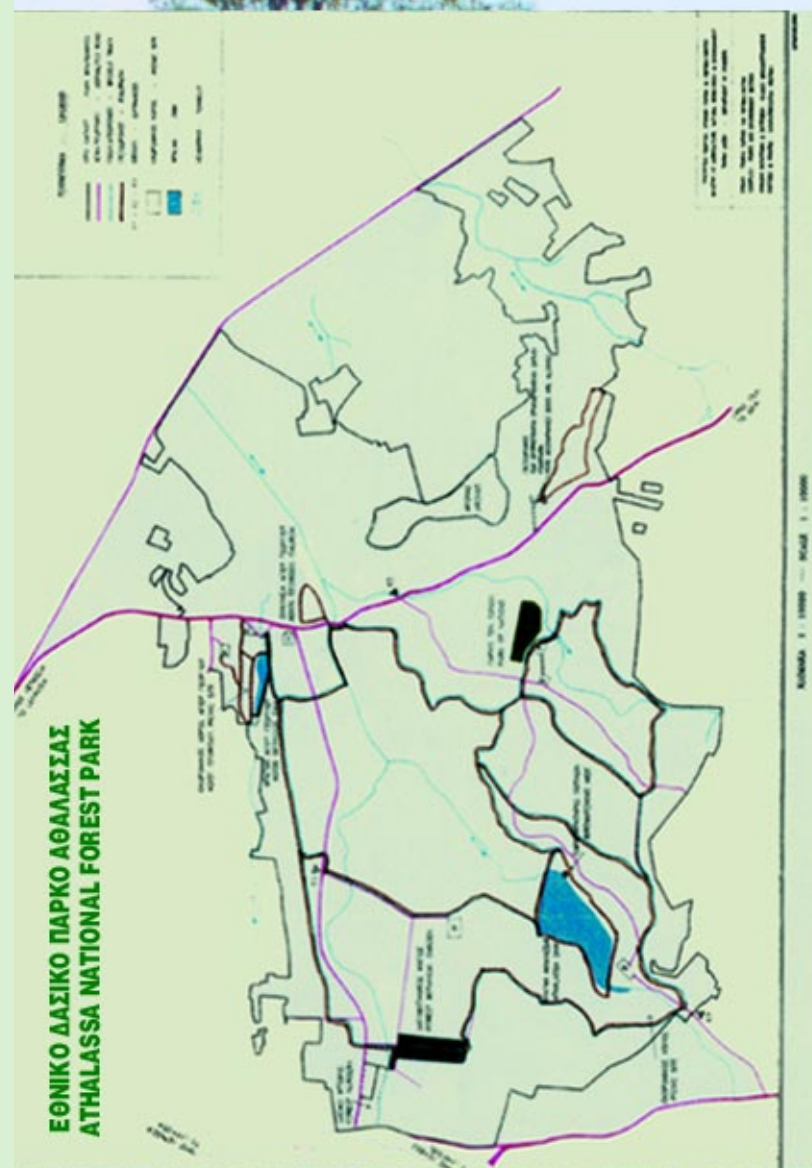
Αναψυκτήριο



Δασικό Φυτώριο

Πληροφορίες

Για οποιοδήποτε πληροφορίες/εισηγήσεις/παρατηρήσεις το κοινό μπορεί να αποστείλει στο Γραφείο του Περιφερειακού Δασικού Λειτουργού Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου στο τηλέφωνο 02-403739 ή με το γραφείο του Λειτουργού Πάρκων στο τηλέφωνο 02-805533.



Γ.Τ.Π. 181/2001 - 5.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: L.N.K. Globalprint Ltd



Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσης

ΚΕΙΜΕΝΟ: Α. ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ξ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Α. ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ
Τ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ



Ophrys Kotschyi

Calendula arvensis

Δασοβοτανικός κήπος